

V. VIDURAMŽIŲ IR NAUJUJŲ LAIKŲ SENKAPIAI

48 pav. Viduramžių ir Naujųjų laikų senkapiai:

Fig. 48. Old cemeteries of the Middle and New Ages:

1 – Bajoriškės, 2 – Karmėlava, 3 – Kernavė–Kriveikiškis, 4 – Laukagalis, 5 – Maciūčiai, 6 – Paežeriai, 7 – Sneigiai, 8 – Užubaliai, 9 – Vanagiai (žr. X), 10 – Vickšniai, 11 – Vilnius (žr. IX).

VIEKŠNIŲ SENKAPIS

Renaldas AUGUSTINAVIČIUS, Bronius DAKANIS, Arūnas STRAZDAS

Viekšnių senkapis yra Viekšnių mstl. (Mažeikių r.) V pakraštyje, apie 70 m į ŠR nuo senųjų Viekšnių žydų kapinių ir 50 m į Š nuo Mažeikių gatvės, kalvelėje, esančioje Mažeikių g. Nr. 76 ir 74 sklypuose.

2002 m. balandžio 22 d. Vytautas Šleinyns Mažeikių g. Nr. 76 varpydamas darže žemę ir norėdamas iškasti buvusias medžio šaknis, apie 30–40 cm gylyje aptiko žmogaus kaukolę ir kitų kaulų. Kitą dieną V. Šleinyns kasinėdamas rado dar daugiau kaulų (kasinėjo jau įdomumo dėlei). Be kaulų jis aptiko tris dviejų geležinių peilių fragmentus, geležinę grandį ir žalvarinį pseudosignetinį žiedą. V. Šleinio duomenimis, buvo aptikti 7 kapai, tuo tarpu Teismo medicinos institute nustatyta, kad rastieji kaulai priklausė ne mažiau kaip 9 individams: 5 vyrams (apie 25–30, 28, 40–50, 50 ir daugiau nei 50 m. amžiaus), 3 moterims (apie 20, 20–25 ir 55 m. amžiaus) ir vienam vaikui (apie 6–8 m. amžiaus). Be žmonių kaulų, buvo ir keletas naminių gyvulių kaulų.

2002 m. gegužės 3 d. V. Šleinio kasinėjimų vietoje lankėsi KPC archeologai. Buvo aptikta žmonių kaulų fragmentų, žalvarinis juostinis žiedas, saga su kilpele ir dubeninio koklio fragmentas. Aleksandras Žymantas (g. 1938 m.) buvo girdėjęs pasakojant, kad šioje vietoje yra buvę kapeliai. Jis taip pat pasakojo, kad gretimame sklype (Mažeikių g. Nr. 74), darant pamatus gyvenamo namo priestatui, buvo rasta žmonių kaulų. Celina Girdenienė iš savo motinos taip pat buvo girdėjusi, kad čia buvo kapeliai (lyg maro kapeliai).

Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu senkapio vietoje iškastos 3 perkastos ir ištirtas bendras 34 m² plotas. Kalvelės V gale, sklype Mažeikių g. Nr. 78, kapų neaptikta. Palaidojimų liekanų rasta tik sklype Mažeikių g. Nr. 76. Perkasoje 3, 35–40 cm gylyje aptiktas apardytas vyro kapas (nuo galvos iki pusiaujo) su geležine diržo sagtimi. Mirusysis palaidotas aukštiełninkas, galva į PV (225° azimutu). Išlikusi kaukolė, žastikauliai, atskiri šonkauliai, stuburo slankstelis. Karsto pėdsakų neaptikta, tik šalia dešiniojo šono, dubens srityje, 40 cm gylyje aptikta geležinė vinis rodytų, kad mirusysis greičiausiai buvo palaidotas karste. Be šio kapo, perkasoje 3 aptikta žmogaus kaukolė ir pavienių žmonių kauliukų iš suardytų kapų.

Tyrimai parodė, kad sklype Mažeikių g. Nr. 76 yra buvęs senkapis. Sprendžiant pagal aptiktus radinius, senkapis datuojamas XVII a., greičiausiai pirmąja šio amžiaus puse. Senkapio taša, pagal vietinių gyventojų pasakojimus, turi būti ir sklype Mažeikių g. Nr. 74. Senkapis yra labai apardytas, tačiau jį dar tikslinga įtraukti į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

VIEKŠNIAI CEMETERY

In 2002 in the Viekšniai cemetery (Mažeikiai district) KPC explored the area of 34 m². Fragments of human bones, a brass sash-like ring, a button with tag, a fragment of tile, a disturbed male's burial (from head to waist) with an iron belt buckle were found. The grave is dated to the first half of the 17th century.